

สถาบันการเงินกับการจัดการสิ่งแวดล้อม : กรณีศึกษาโครงการสินเชื่อดอกเบี้ย
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการวางแผนสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาชนบท
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2545

ISBN 974 - 04 - 2245 - 5

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

อพ
๑155 ล
2545
ฉ. 2

4036869 ENRD/M : สาขาวิชา : เทคโนโลยีการวางแผนสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาชนบท;
วท.ม. (เทคโนโลยีการวางแผนสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาชนบท)
คำสำคัญ : การจัดการสิ่งแวดล้อม/สถาบันการเงิน/ธนาคารเพื่อการเกษตรและ
สหกรณ์การเกษตร/สินเชื่อสีเขียว

อนงคณาฎ เจื้อจันอัด : สถาบันการเงินกับการจัดการสิ่งแวดล้อม : กรณีศึกษาโครงการ
สินเชื่อสีเขียว ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (CORPORATE ENVIRONMENTAL
MANAGEMENT A CASE OF THE “GREEN CREDIT PROJECT” OF THE BANK FOR
AGRICULTURE AND AGRICULTURAL COOPERATIVES, THAILAND) คณะ
กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : โอภาส ปัญญา, Ph.D., ปฐมพงศ์ สงวนวงศ์, MA., ทิพวัลย์ สี
จันทร์, Ph.D., 226 หน้า. ISBN 974 – 04 – 2245 – 5

การศึกษาเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพของสถาบันการเงินในการดำเนิน
ธุรกิจที่มีจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม โดยใช้โครงการสินเชื่อสีเขียวของธนาคารเพื่อการเกษตรและ
สหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นกรณีศึกษาเนื่องจาก ธ.ก.ส. มีนโยบายให้สินเชื่อแก่เกษตรกร
ที่ผลิตแบบไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ธ.ก.ส. จึงทำโครงการโดยการฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วม
ใช้หลักการเรียนรู้โดยการปฏิบัติ เพื่อมุ่งหวังจะพัฒนาธนาคารไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้

การเก็บข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งแบบสอบถาม (Semistructured interview) จาก
ผู้ร่วมโครงการ ซึ่งประกอบด้วยพนักงาน ธ.ก.ส. เกษตรกรและพันธมิตรภายนอก จำนวน 21 คน
โดยเก็บข้อมูลจากสามพื้นที่ คือจังหวัดขอนแก่น จังหวัดระยองและธ.ก.ส. สำนักงานใหญ่ ซึ่งผู้ให้
ข้อมูลเป็นผู้ผ่านกระบวนการฝึกอบรมโครงการสินเชื่อสีเขียว 2 ครั้ง ตามหลักสูตรที่ ธ.ก.ส. จัดขึ้น
และเก็บข้อมูลจากเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยข้อมูลที่ได้ทั้งหมด นำมาวิเคราะห์โดยใช้กรอบ
องค์กรแห่งการเรียนรู้ตามแนวทางของ Peter Senge (1994)

การศึกษาพบว่า โครงการสินเชื่อสีเขียวทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ตามทฤษฎีองค์กร
แห่งการเรียนรู้ของ Peter Senge และ ธ.ก.ส. มีศักยภาพเพียงพอในการทำโครงการนี้ แม้ว่า
ผู้ผ่านการอบรมไม่สามารถทำให้โครงการดำเนินต่อเนื่องไปได้ แต่นโยบายเรื่องสิ่งแวดล้อม ก็ได้
รับการบรรจุลงในแผนงานของธนาคาร โดยบูรณาการเข้ากับนโยบายในงานด้านอื่น ๆ เช่น ร่วม
จัดทำแผนแม่บทชุมชน สนับสนุนวิสาหกิจชุมชน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อมุ่งหมายให้เกิดชุมชน เข้ม
แข็งในท้ายที่สุด จึงถือได้ว่า ธ.ก.ส. เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในการทำงานด้านสิ่งแวดล้อมตาม
วิธีการและวัฒนธรรมองค์กรของ ธ.ก.ส.

4036869 ENRD/M : MAJOR : TECHNOLOGY OF ENVIRONMENTAL PLANNING FOR RURAL DEVELOPMENT ; M.Sc. (TECHNOLOGY OF ENVIRONMENTAL PLANNING FOR RURAL DEVELOPMENT)

KEY WORDS : ENVIRONMENTAL MANAGEMENT / FINANCIAL INSTITUTE / BANK FOR AGRICULTURE AND AGRICULTURAL COOPERATIVES / GREEN PROJECT ANONGNART CHUERCHAN-AD : CORPORATE ENVIRONMENTAL MANAGEMENT : A CASE OF THE "GREEN CREDIT PROJECT" OF THE BANK FOR AGRICULTURE AND AGRICULTURAL COOPERATIVES, THAILAND. THESIS ADVISORS : OPART PANYA Ph.D., PATOMPONG SAGUANWONG M.A., THIPPAWAL SRIJANTR Ph.D., 226 P. ISBN 974-04-2245-5

This study's aim is to investigate the integration of environmental issues and responsibilities of a financial institution into its organizational development processes. The "Green Credit" initiated by the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives (BAAC) Thailand was chosen as a case study.

A "learning organization" concept developed by Peter Senge (1994) was employed as a framework for organizational development of BAAC. Field data collection was carried out mainly through the use of semi-structured interviewing of key informants. Geographical areas of concentration include BAAC headquarter in Bangkok, Khon Kaen, and Rayong. The total number of 21 key informants, can be broken down into three groups: 1) BAAC staff, 2) BAAC clients/farmers, and 3) alliances such as NGOs and government departments. These are the people who participated in full training in the new "green" lending programme.

It was found that BAAC has shown some attributes of becoming a "learning organization," and thus has great potential for success in integrating environmental and social responsibilities into their strategic planning and organizational development. Although the majority of staff was frustrated about little or no progress on the "green" projects and activities and work momentum was lost, BAAC has managed to include environmental and social responsibilities into its long-term, strategic policy and planning.

Moreover, BAAC did not adapt a "ready-made" environmental management strategy as advocated by Western models; but rather created a holistic integration in the forms of supports, namely participating in the making of communities' master plans, and participatory planning for establishing community-based enterprises. In other words, BAAC has the capacity to deal with environmental and social issues by drawing on its own context and experience to build grassroots strength and self-reliance.